

Olje- og energidepartementet
PB 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo 22. juni 2012

Høringssvar NOU 2012:9 Energiutredningen

Bakgrunn

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon er med nesten 70 000 medlemmer landets største fagforening for ingeniører og teknologer. Vi organiserer flere tusen ingeniører i energibedrifter i hele Norge og har også et betydelig antall medlemmer i kraftkrevende industri. Energipolitikken er derfor et høyt prioritert område for NITO og vi deltok også på høringen som Energiutvalget arrangerte i mars 2012.

Vi kommenterer i dette brevet flere av de konkrete anbefalingene for politikk i utredningen og gjentar vårt hovedbudskap om at kompetanse, teknologiutvikling og energieffektivisering må prioriteres i energipolitikken for fremtiden. NITO vil benytte anledningen til å understreke viktigheten av at Energiutredningen nå følges opp av en helhetlig melding til Stortinget om norsk energipolitikk.

Kompetanse

NITO vektla i sitt innspill at Energiutvalget må vurdere alle sider av kompetansebehovet i energibransjen. Dessverre er ikke denne problemstillingen vurdert grundig nok av utvalget etter vår mening. Energibransjen er en kunnskapsintensiv næring og tema som strategier for rekruttering til bransjen, hvordan man integrerer utenlandsk arbeidskraft og bransjens rolle i rekruttering til realfag og tekniske utdanninger hadde fortjent større plass og ettertanke. Utvalget skriver at det "den senere tiden har vært en forvitring av kompetanse i bransjen", men vi kan ikke se at noen av forslagene til tiltak tar for seg dette problemet. NITO ser den samme utviklingen gjennom at vår medlemsmasse i energibransjen blir eldre nesten år for år. Utviklingen er alvorlig og bør problematiseres og diskuteres også i et energipolitisk perspektiv selv om mange av tiltakene vil være rettet mot for eksempel utdanning.

NITOs kommentarer og forslag til tiltak

- Energibransjen må engasjere seg i rekruttering til realfag og teknologifag. Også departementet kan bidra i en slik sammenheng i en koordinerende rolle eller ved å støtte prosjekter som tar for seg disse problemstillingene.
- Utredningen vurderer ikke konsekvensen av at Norge i følge NAV mangler mellom 7 000 og 16 000 ingeniører. Energibransjen er i en hard konkurransesituasjon, særlig med petroleumssektoren om ingeniørkompetansen.
- Energibransjen bør tilby flere praksis- og læringeplasser til elever og studenter på teknologi- og ingeniørfag. Det er en sterk korrelasjon mellom praksiserfaring og det å se relevansen av sin utdanning og redusert frafall.

Teknologiutvikling

Energibransjen har historisk vært en vesentlig bidragsyter til teknologiutvikling i Norge og til finansieringen av velferdsstaten. Innenfor områder av energiproduksjon og energiforedling som olje-

og gassutvinning, vannkraft og aluminiumsproduksjon er norsk teknologi verdensledende. NITO mener at Norge skal ha ambisjoner om å være blant verdens ledende på teknologiutvikling i hele verdikjeden av energi fra produksjon til forbruk. Kraftproduksjon, distribusjon og sluttbruk kan alt sammen bli mer effektivt, miljøtilpasset og bedre gjennom å utvikle og ta i bruk den nyeste teknologien. Teknologiutvikling skjer for det meste i næringslivet, men er avhengig av kvaliteten på utdanningssystemet, statlig finansiering og at det offentlige går foran som teknologipionerer.

NITO synes utredningen har gitt god plass til problemstillinger knyttet til teknologiutvikling. Det er redegjort grundig for potensialet i ulike former for ny fornybar energi som vind, bio og sol. Det vi savner er en problematisering av systemiske forhold som kan være til hinder for teknologiutvikling i energibransjen. Et eksempel på dette er fraværet av diskusjon i utredningen om hvordan kommuner og fylkeskommuner opptrer som eiere når det gjelder å sørge for at kraftbedriftene de eier har nok kapital til å kjøpe og utvikle ny teknologi. I sammen kontekst savner vi også en diskusjon om nettstrukturen i Norge og det faktum at vi har veldig mange små nettselskaper har mye dårligere forutsetninger til å teste ut og utvikle ny teknologi enn de større selskapene.

NITOs kommentarer og forslag til tiltak

- Skape en ordening der ingeniør- og teknologistudenter får økonomiske insentiver for å søke seg til utdanninger det er knapphet på i Norge i dag.
- Det offentlige må gå foran som teknologipionerer. Norske kommuner og staten må derfor legge teknologiutvikling til grunn som et prinsipp i innkjøpspolitikken og bidra til å skape et marked for nye tjenester og produkter.
- Øke bevilningene til grunnforskning innenfor energisektoren gjennom forskningsrådet.
- Vi stiller oss bak utvalgets kritikk av samspillseffektene mellom ulike virkemidler som utvalget mener viser seg å være utilsiktede eller uheldige. Dette kan slå svært negativt ut på teknologiutvikling innenfor for eksempel fornybarenergi eller smarte nett.

Energieffektivisering

NITO er fornøyd med at energiutredningen støtter opp energieffektivisering som det viktigste virkemiddelet for en bedre forsyningsikkerhet og mindre miljø- og klimabelastning fra energiforbruk. Vi synes likevel at utvalget kunne gått lengre i å foreslå konkrete målsettinger og tiltak for energieffektivisering. Særlig gjelder dette for det offentlige der myndighetene har en mulighet til å påvirke sterkere. NITO mener blant annet at norske kommuner kan spare store summer på energieffektivisering, men at barrieren først og fremst er mangel på kompetanse og kunnskap om fordelene ved å satse målbevisst på dette.

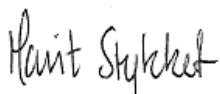
NITOs kommentarer og forslag til tiltak

- NITO støtter særmerknaden fra medlemmene Arnstad, Haltbrekken og Vinje om å sette konkrete målsettinger for energieffektivisering. Vi er også enig i prinsippet om at fremtidig satsing på energieffektivisering må få økonomiske støtte tilsvarende det kraftselskapene får i kompensasjon gjennom ordningen med el-sertifikat.
- En eventuell Stortingsmelding om energipolitikken må se nærmere på potensialet for energieffektivisering i kommunene og hvilke barrierer som hindrer dette.

Andre merknader

- NITO støtter særmerknaden fra medlemmene Akselsen, Brubakk, Bye, Robertsen og Stensrud om bruk av gass i Norge. Økt bruk av naturgass i Norge har et stort potensiale og det er uheldig om denne ressursen ikke utnyttes og foredles i større grad her hjemme. Særlig gjelder det dersom argumentasjonen imot er at det fører til økte Co2 utslipp når vi vet at summen av utslipp uansett er den samme fordi også Norge er med i EUs kvotehandelsystem for klimagassutslipp EU ETS.

Med vennlig hilsen

Marit Stykket
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

Saksbehandler

Tony C. Tiller
Utreder
Samfunnspolitisk avdeling
920 53 498